

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in odnani (inserate) vsprejema upravištvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 73.

V Ljubljani, v četrtek 1. aprila 1897.

Letnik XXV.

Jugoslovanski klub.

Včerašnji „Narod“ piše o posvetovanju jugoslovanskih poslancev na Dunaju to-le:

Dr. Susteršič je zbranim poslancem suhoparno razodel, da načelno stališče brani njemu in katoliško-narodni stranki vstopiti v jugoslovanski klub, in presenetil navzočnike z vestjo, da je zveza katoliško-slovanskih poslancev sklenjena stvar. Bil je potem toliko milostljiv, da je obljubil, da je njegova stranka pri narodnih in narodno-gospodarskih vprašanjih pripravljena, skupno postopati z drugimi poslanci vred. Da se dobi modus za tako skupno posvetovanje, nasvetoval je, naj se izvoli šestorica zaupnih mož, ki naj doženejo dotična določila. — Dr. Susteršiča je podpiral dr. Krek, kateri se je povspel do trditve, da bi klerikalni poslanci dali pohujšanje svojim volilcem, ako bi se po viharji volilni borbi v enem klubu zbrali s svojimi protivniki.

„Slovenec“ pa „Narod“ očita, češ, „da je sleparil in varal svoje volilce, ko se je kazal prijaznega jugoslovanskemu klubu, da so vsi njegovi razni izgovori, s katerimi je skušal prikriti vzroke klerikalnemu nasprotovanju, bili goli h u m b u g. — „Slovenčevci“ niso nikdar mislili na jugoslovanski klub, a prikrivali so to do zadnje ure iz strahu pred volilci. Hvala „Slovencu“, da je to priznal!

Temu nasproti moramo povdarjati, da tudi ob tej priliki slepari le „Narod“ javno mnenje, in da vse to, kar nam očita, zadeva le njega.

Vodstvu katoliško-narodne stranke ni treba ničesar skrivati pred svojimi volilci, voditeljem naše stranke tudi ni treba bežati pred svojimi somišljeniki, kakor morajo bežati „Narodovi“ voditelji, katere njih pristaši z grabljami pode z javnih shodov.

Vodstvo katoliško-narodne stranke je sklicalo shod zaupnih mož dne 28. januarja, katerega se je udeležilo nad tristo zaupnikov iz cele dežele. Na tem shodu je bil soglasno glede osnove jugoslovanskega kluba vsprejet nastopni predlog:

Shod zaupnih mož katoliško-narodne stranke izjavlja, da naj poslanci, izvoljeni v državni zbor od katoliško-narodne stranke, složno in solidarno postopajo v narodnih vprašanjih z vsemi jugoslovanskimi poslanci. Glede oblike tega složnega in solidarnega postopanja pa odločujejo izvoljeni poslanci katoliško-narodne stranke sami v sporazumu z vodstvom stranke.

Iz tega sklepa in iz izjave g. dr. Susteršiča pri posvetovanju jugoslovanskih državnih poslancev je jasno, da naši poslanci ravna jo popolno v smislu sklepa shoda zaupnih mož ter da „Slovenec“ ni nič prikrival svoje misli glede osnove jugoslovanskega kluba, da torej ni nič sleparil in varal svojih volilcev in da mu ni bilo treba imeti nobenega strahu pred volilci, ki so sami odobrili in sklenili tako ravnanje.

Predno so odpotovali naši poslanci na Dunaj, sešel se je izvrševalni odbor naše stranke v posvet, ter se natanko dogovoril, kako je ravnati našim poslancem glede osnove jugoslovanskega kluba. Sklep tega odbora je bil soglasen, da pod nobenim pogojem ne vstopijo v klub, katerega bi in spiroval poslanec Šuklje, in sicer to iz načelnih razlogov. Pač pa je prevladalo mnenje, da je naj-

bolje, ako se osnuje zveza vseh katoliško mislečih slovanskih poslancev. Taka skupina, če tudi morda pričetkom maloštevilna, ima v sebi privlačno moč ter ima zato v zbornici prihodnost. Poudarjalo se je, da v tako skupino lahko pristopijo vsi jugoslovanski poslanci, ki stojé na pozitivno krščanskem stališču, da ji pristopijo tudi še drugi katoliško misleči slovanski poslanci, da bo torej skupina lahko številnejša, nego omejeni jugoslovanski klub, da je torej taka skupina tudi v praktičnem pogledu važnejša, nego jugoslovanski klub.

To je naše stališče glede te zadeve, to je stališče naših poslancev na Dunaju, katerim vsa čast in hvala, da tudi v kritičnih trenutkih tako složno in jedino postopajo v smislu sklepov svojih in svojih volilcev.

To v pojasnilo „Narodu“ in „Edinosti“, ki se brez potrebe zaletavata v naše poslance, še predno se je mej razgovori jugoslovanskih poslancev sploh kaj dognalo.

Sempre avanti.

Iz Zagreba, 28. marca.

Prav pogostoma smo čitali do zdaj o nemškem „Drangu“ na iztok. Povsodi, kjer je bilo le mogoče, so se vgnezdili takozvani pijonirji nemške kulture včasih bolj šumno, včasih pa bolj tiho, kakor so zahtevale okoliščnosti. V novejšem času se sliši vse manje o nemškem „Drangu“, kajti našel je hujega in jačega tekmeča v svojem pobratimu Mažaru, ki je prevzel nalogo širenja kulture na iztoku. Dočim se nemški „Drang“ ni mogel oslanjati na podporo javnih oblasti na Hrvaškem, marveč je moral delovati le s svojo lastno snago in s pomočjo zasebnih privržencev, širi se njegov pobratim z državno pomočjo tudi po onih deželah, kjer se ne bi smel, ko bi spoštoval postave.

Ali Mažari se na to ne ozirajo; oni so si za bičili v glavo, da je iztok njihov, saj je tako rekel Kallay v mažarski akademiji, da so oni pozvani, da po svoji kulturi zvežejo iztok z zapadom. Mažari zares sanjajo, da morajo postati gospodarji na iztoku, ter se pozivajo na zgodovino, da je že enkrat tako bilo.

Bilo je zares za Ljudevita Velikega (1342 do 82) ali tako kratkotrajno, da ni spomina vredno to gospodarstvo v balkanskih deželah, saj so kmalu po tem Turki zaporedoma rušili balkanske države, a najslavnejši ogerski kralj Matija Korvin (1458—90) jih ni mogel zaustaviti, ker se je raje boril s sosednimi krščanskimi vladarji, nego pa s tem sovražnikom krščanstva. Da je kmalu potem sledila turška sužnost v velikem delu Ogerske in da je stoloval v samem Budimu turški paša skoz 150 let, znano je le preveč krščanskemu svetu. Le s pomočjo Avstrije se je oslobodila Ogerska teškega jarma ter si začela zopet počasi pomagati. O nekem gospodarstvu na iztoku so začeli Mažari zopet sanjati l. 1848. Košut ni hotel priznati niti Hrvatoma, niti Srbom ravnopravnosti, nego jih je hotel spraviti vse pod mažarsko oblast ter jim vsiliti mažarski jezik. To se mu seveda ni posrečilo, ali z dualističnim ustavom se je znova pobudila želja v mažarskem narodu, da razširi svojo vlast na iztok. To mu je seveda mogoče, če mu ni Hrvatska na potu, kajti skoz njo vodi pot na iztok.

Hrvatska se pa ni dala jednostavno prezreti, marveč so morali Mažari z njo skleniti pogodbo, po kateri je Hrvatoma zagotovljena politična in narodna samostanost. Hrvatski jezik je priznan na celem prostoru kraljevine Hrvatske kot jedini narodni jezik. Na ta način je nastala med Ogersko in sosednjimi balkanskimi dežalami pregrada, prek katere ni bilo Mažarom lahko posegati. Zategadel so sklenili, to pregrado počasi rušiti ter si načiniti skoz njo več vrzel.

Zbog neopreznosti, popustljivosti in v novejšem času tudi malomarnosti, so Mažari vtihotapili najpreje mažarski jezik po železnicah in poštah po vsej Hrvatski in Slavoniji. Vtihotapili so ga celo do jadranskega morja. Na Reki so na javne zgradbe povsodi postavili mažarske napise, a ladije svoje krstili z mažarskimi imeni, naj vidi svet, da obstoji mažarska država, če tudi nima nobenega mažarskega mornarja.

Tudi v sosedno Bosno so razširili mažarski jezik, a sedaj sanjajo že, kako se bode v kratkem v Solunu ob Egejskem morju zalesketala mažarska kultura.

Sempre avanti! doni po mažarskih društvih pa tudi pri mažarski vladi. Najbolji dokaz za to so mažarske šole po celem Ogerskem med Slovaki, Srbi, Malorusi in Rumuni, a v novejšem času protipostavne mažarske šole po železniških postajah na Hrvaškem ter učenje mažarskega jezika po nekkih avtonomnih hrvaških šolah. Vsi činovniki pri zajedniških uradih so deloma prisiljeni, da učé mažarski, ker je od tega odvisno povišanje v službi njihovi; saj pri hrvaškem domobranstvu ne more nobeden postati štabni častnik, dokler se ni naučil mažarski.

Tako se počasi vsiljuje v naše urade mažarski jezik protipostavno. A Hrvati na to molčé, namreč oni Hrvati, ki imajo odločevati, a opozicijo, ki se bori proti tem krivicam, preganjajo ter neprenehoma zatrujejo, da Hrvatska ni še nikdar bila tako svetna, kakor je pod današnjo vlado. Sempre avanti! kričé Mažari. Vsa Hrvatska je bila nekda mažarska, saj so jo po trditvi glasovitih mažarskih učejakov (!), kakor je n. pr. Pesty, Mažari osvojili in podjarmili. Zategadel je treba, da se tudi v resnici spremeni v mažarsko pokrajino. Pomažariti ves hrvaški narod ni tako lahko mogoče, si mislijo Mažari, pač pa se dá pred svetom prikazati zemlja kot mažarska pokrajina, če se hrvaška imena vasi in mest spremené v mažarska. To ne stoji mnogo, a ogerska vlada more zapovedovati vsem oblastim, da se rabijo zares le mažarska imena vseh krajev na Hrvaškem. Ogerska vlada izdá v to svrhu mestopisni besednik, v katerem so zares vsa lepa imena hrvaška pomažarena in ta imena priznana kot službena. Vsi uradi na Ogerskem in zunaj Ogerske rabijo ta besednik kot uradno knjigo.

In hrvaška vlada, ki je v tem pogledu autonomna oblast in za Hrvatsko jedina odgovorna oblast — vsprejme ta besednik ter se celo zapové, da ga vsi uradi nabavijo. Zdaj nimamo nič več Zagreba, nego Zagráb, nič več Koprivnice, nego Kaproncu, nič več Rače, nego Magyar Rasca itd. Zunanji svet se je po tem besedniku poprijel te nove pisave in Mažar je zmagal. A vsa ta mesta seveda se nahajajo le na Ogerskem, kajti Mažari so gledali, da pri

tem poslu iztisnejo ime kraljevine Hrvatske, kjer je bilo le mogoče.

Tako delajo naši zavezniki, a naši mažaroni so s tem popolnoma zadovoljni ter se nadajo, da bodo tudi še znanprej tako lepo gospodarili, da bodo Hrvatsko pripravili celo ob njeno ime.

Ne daj Bog, da tako gospodarstvo še dlje časa potraje, marveč, da se narod hrvatski probudi ter Mažarom zastavi pot in njih nevarnemu sempre avanti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. aprila.

Gospodska zbornica je izvolila v včerajšnji seji mej drugim tudi člane v stalne komisije in v kvotno deputacijo. V politično, juridično in finančno komisijo je izvolila zbornica po 9 članov, v kvotno deputacijo pa pet članov in sicer: dr. Beer, Dumba, grof Meran, grof Montecucculi in dr. Friderik grof Schönborn. Konečno je izvolila gospodska zbornica 21 članov, kateri odsek ima nalogo sestaviti načrt adrese kot odgovor na prestolni govor. To se je namreč zgodilo na predlog kardinala grofa Schönborna, ki je naglašal v svojem govoru, da je dolžnost gospodske zbornice in želja poslancev, da se odpošlje udana adresa kot odgovor na prestolni govor. Predsednikom tega odseka je izvoljen kardinal dr. Gruscha in podpredsednikom knez Karol Auersperg.

Izšrebaní oddelki za preiskavo volilnih aktov. Poročali smo, da so se izšrebaní v zadnji seji poslanci zbornice, ki imajo nalog pregledati vse volilne akte o volitvi onih poslancev, zoper katere ni došel nikak ugovor. Razdeljeni so poslanci v devet oddelkov, katerih vsak je izvolil izmed svoje srede predsednika, namestnika in dva zapisnikarja. V prvem oddelku so izvoljeni na ta mesta nastopni poslanci: dr. Kathrein, grof Attems, Dobernig in dr. Krek; v drugem: Lupul, dr. Nitsche, Herzmansky in Röbling; v tretjem: baron Dipauli, dr. Brzorad, dr. Weiskirchner in Maštalka; v četrtem: grof Falkenhayn, Karol Adamek, Prochaska in Merunovic; v petem: dr. Kajzl, opat Treuinfels, Rychlik in dr. Sileny; v šestem: dr. Pientak, dr. Kopp, Pogačnik in dr. Scheicher; v sedmem: vit. Abrahamovitz, Doblhamer, Polzhofer in dr. Bogdanovitz; v osmem: Henzel, dr. Zacek, dr. Borkovski in Gregor; v devetem oddelku pa vitez Proskovec, grof Hompesch, Gizovski in dr. Pfersche.

Textkovna naredba za Češko, o kateri smo govorili že obširneje in ki nima drugega pomena, nego da vkuje Mladočehe v vladin jarm, se razglasi neki že z jutrišnjim dnem, ako ne pride vmes kaj posebnega. — Kakor poročajo „Narodni Listy“, se je vršilo mej zastopniki Mladočehov in vlado zopetno posvetovanje, ki je neki ugodno izpadlo za češke poslance. Za Moravo se razglasi jednaka naredba nekaj dnij pozneje.

Izvolitev opata Treuinfelsa, zastopnika kurije cerkvenega veleposestva na Tirolskem, bode neki razveljavljena. Včeraj je došel namreč poslanski zbornici ugovor zoper to izvolitev. Opat Treuinfels je dobil namreč 6 glasov od 11 oddanih. Mej temi je bil, kakor se naglašja, jeden glas njegov, jeden pa opata Gries, ki je umrl osem dnij pred volitvijo in že poprej oddal svojo glasovnico. Govori se sedaj, da bo ta glas neveljaven, ker s smrtjo mine tudi vsa z dotično osebo združena pravica. Ako se torej ta volitev razveljavi, bo potreba nove volitve v tej skupini, pri kateri bode pa najbrže trda šla za opata Treuinfelsa.

Dogodki na grško-turški meji. Komaj je došel grški prestolonaslednik na odločeno mesto, že je izdal povelje, ki je v marsičem zanimivo. Glasi se nastopno: Njegovo Veličanstvo mi je poverilo vrhovno poveljništvo nad armado v Tesaliji. Ko prevzamem to mesto v času, ki je za domovino zelo težaven in kritičen, izražam prepričanje, da bode storili vsak svojo dolžnost, ostali zvesti svoji prisegi ter pokazali potrpežljivost in odločnost, da premagate vse težkoče. S pokorščino zakonom in predpostavljanim bodele pokazali, da poznate disciplino, ki je velika moč orožja. — Iz tega povelja je razvidno, da se Grška in Turčija ne nahajata v vojskinem stanju, marveč si še le pretita z obestransko vojsko. Da sedanje stanje ne preide v stanje vojske, to je glavno vprašanje, s katerim se peča vsa Evropa. Vprašanje o blokadi pristanišč Grške je v najzadnjem času malone potihnilo. Poleg tega pa nam je zaznamovati drugi velevažni korak. Turška

vlada se peča zdaj z vprašanjem, bi-li ne kazalo pooblastiti Karateodory - pašo, da se pogaja v Atenah z grško vlado glede odvratitve večje nevarnosti. To nam dokazuje, da se Turčija prav nič ne veseli trenutka, ko bi se morala spoprijeti z grškimi silami. Te so razdeljene v tri divizije in te zopet v tri brigade. Poveljstvo je prevzel polkovnik Manos in je odkazana tej brigadi okolica Arte v Epiru, druga brigada, poveljnik general Makris, in tretja pod poveljstvom polkovnika Mavromichalija ste odkazani na Tesalijo. Turški armadi se ne godi najbolje. Vladi manjka denarja in torej ne more vselej izvesti prvotnih naklepov in tudi mej vojaštvom samim vlada vsled tega velika nezadovoljnost. Vsi župani so dobili z nova stroge ukaze, naj izterjavajo zaostale davke, kar provzroča turški vladi neki vselej velike preglavice.

V nemških vladnih krogih je še vedno zaman iskati tiste jedinosti, ki bi bila potrebna v svrhu pravičnega in nepristranskega vladanja. Akoravno se z neke strani zatrjuje, da se je vlada že pomirila vsled prvega udarca, ki jo je zadel povodom odklonitve znane predloge o mornarici, in da bo v prihodnjem zasedanju zopet poskusila svojo srečo, ostane vendar-le resnica, da diši mej temi krogi po „krizi“, kateri je neki tu povod družabni zakon, tam vojaško-kazenska predloga in drugje zopet preveliki stroški za pomorstvo. Jediní cesar Viljem drži skupaj ta obroč, vsaj tako se zatrjuje, kajti on nikdar ni voljan vsprejeti ostavke tega ali onega moža, dokler dotičnik vživa njegovo zaupanje, akopram ga morda črti cela zbornica. Gotovo je toraj, da je v tem oziru vse napeto in čaka le rahlega sunka od katere druge strani, da se sesede cela posoda.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. aprila.

(Imeniten argument.) „Slov. Narod“ se zadnji čas tako premeta sem ter tja, da mu moramo odreči ne le nam podmetano „jezuitsko logiko“, ampak sploh vsako logiko. Kako klasično dokazuje v 71. št., da Tavčar in Žvegelj nimata nobene zveze! Pravi tako: „Nemci so pri volitvah in povsod jednako-pravni z nami Slovenci. (No, to smo menda že prej vedeli, rekli bi celo, da ne jednako-pravni, marveč n a d p r a v n i.) Ker si niso mogli postaviti lastnega kandidata, preostala jim je le alternativa, da volijo ali pa da ne volijo. (Res, samo ta alternativa!) Kot avstrijski državljani so se odločili, da volijo, dasi so v veliki manjšini in dasi so kandidatje Slovenci...“ — No, ko so volili, so morali seveda voliti z „napredno svobodomiselno stranko“ proti „klerikalni reakcionarni“. In to je naravno! Svobodomiseln in za napredek vnet Nemec bo vedno glasoval s svobodomiselno pravično stranko! Tako je bilo in bo vedno mej pametnimi politiki! (Kajpada!) Kaj torej govoritijo klerikalci?! — Kaj govoritijo? I, napredne svobodomiselne „modrosti“ jim ni moči razumeti! „Fanatični“ so. S fanatizmom iščejo resnice in logike po „Slov. Narodu“, a najti je ne morejo. Nemci že več let niso volili, ker so vedeli, da bi bil njih trud zastonj, da ne zmagajo. Slovenca voliti pa jim narodna vest ni dala. Čemu torej voliti? Letos so zopet stali pred to alternativo. Zmagati niso mogli, torej alternativa: ali voliti, ali ne voliti. Kaj je pač premoglo Nemce, da so upravitos volili in volili Slovenca? Zato se grá! „Slov. Narod“ modro govori: „Kot avstrijski državljani so se odločili, da volijo...“ Toda, ali so še letoš postali avstrijski državljani, ali prej niso bili? O, „Narod, Narod“, zajec je za drugim grmom, ti bi rad speljal te sitne klerikalce le na napačno sled! A ni jih volja!

(Strah pred klerikalizmom.) Z ozirom na notico, objavljeno pod tem naslovom v našem listu kot odgovor na „Narod“, nam sporoča podpredsednik katol. polit. in gospodarskega društva gosp. Legat iz Celovca, da ni poslal „Narodu“ dotičnega spisa in sploh nikake informacije, da ni njegov dopisnik in da sploh z „Narodom“ že dalje časa ni v nikaki zvezi. Gosp. Legat pravi torej, da že dalje časa ni z „Narodom“ v nikaki zvezi, s tem pa je jasno, da je bil v zvezi z „Narodom“, in to je bil tudi za nas razlog mnenju, da tudi omenjeni dopis izvira od njega kot rednega nam znanega dopisnika „Narodovega“. Po došlih nam pojasnilih pa smo uverjeni v svoje veliko veselje, da to ni resnično, in ker tudi mi priznavamo in smo v našem listu

že opetovano pohvalno poudarjali velike zasluge g. Legata za probujo koroških Slovencev, zato objavljamo z veseljem to pojasnilo v čast gospodu V. Legatu.

(Osebné vesti.) Načelnikom prometnega nadzorništva južne železnice v Trstu je imenovan mesto umrlega Thomasa dosedanji nadzornik L i e s k e. — Korni vikar č. g. Ivan M l a d o s i ć je imenovan kanonikom pri stolnem kapitelju v Pulju. — Obrist-lajtnant Franc pl. P o l a k, poveljnik deželne žendarmerije v Ljubljani, je premeščen v Brno; na njegovo mesto pride major Adolf S m o l e iz Levova.

(„Katoliška Dalmacija“ o jugoslovanskem klubu) piše, da jo povprašujejo od več strani, kako se bodo držali pravaški zastopniki, ako se bo novi klub imenoval jugoslovanski namesto „hrvatsko-slovenski“. Na to odgovarja, da za sedaj sme izjaviti, da je v Zadru soglasno sklenjeno v klubovi seji, da naši v tak klub ne smejo pristopiti, ker je politično nesmiseln (šaren) in verski neizvesten.

(Slovensko gledališče.) V nedeljo se bode predstavljal jako priljubljeni čarobni igrokaz „Z a p r a v l j i v e c“, in sicer na korist nekaterih članov slovenske drame: Gospe Danilove in gg. Podgrajskega, Danila, Perdana in Verovška. Iz prijaznosti sodelujejo gđc. Polakova, gđc. Slavčeva in gospod Nolli. Pričakovati je, da se občinstvo mnogoštevilno odzove povabilu beneficijantov.

(Kranjska hranilnica) je dovolila v razne namene, kakor smo včeraj omenili, svoto 43.590 gld. Za dobrodelne namene je darovala 6430 gld., in sicer mej drugim ljubljanskemu ubožnemu zavodu 2500 gld., bolniškemu in preskrbovalnemu društvu 200 gld., Elizabetini otroški bolnici 580 gld., za iz bolnice odpuščene rekonvalescente 200 gld., ljubljanski delavski bolniški in invalidni blagajni 100 gld., za hiralnico 200 gld., Vincencijevi družbi za deško sirotišnico in družbino šolo 700 gld., dekliški sirotišnici 200 gld., Vincencijevima konferencijama pri sv. Jakobu in sv. Nikolaju po 150 gld., društvu zdravnikov za Kranjsko 300 gld., gospejnemu društvu 750 gld., bolniškemu in pokojninskemu društvu ljubljanskih trgovcev 300 gld. itd. — Z a n a u č n e namene je razdelila svoto 14.645 goldinarjev. Od teh odpade na ljubljanski strokovni šoli za lesno industrijo 800 gld., za čipkarstvo in umetno vezenje 250 gld., za strokovno šolo za lesno industrijo v Kočevju 500 gld., obrtnim nad. šolam v Kočevju, Kranju, Kamniku, Tržiču, Radovljici, Krškem, Postojini, Metliki, Novem Mestu, St. Vidu pri Ljubljani in Ribnici se je dovolilo po 50 gld., nemškemu šulfereinu 5000 gld., ljudski šoli v Domžalah 250 gld., filharmonični družbi 600 gld., „Glasbeni Matici“ 200 gld., šulfereinskemu otroškemu vrtcu v Ljubljani 500 gld., onim v Kočevju, Tržiču in Zagorju po 100 gld., otroškemu zavetišču v Ljubljani 200 gld. itd. Za podporo potrebnih učencev in učenk, in sicer na ljubljanski višji gimnaziji 200 gld., na nižji gimnaziji v Ljubljani 150 gld., v Kočevju 100 gld., v Kranju 200 gld., v Novem Mestu 100 gld., višji realki v Ljubljani 200 gld., na učiteljišču 200 gld., na prvi in drugi mestni ljudski in uršulinski šoli v Ljubljani po 200 gld., na uršulinski šoli v Skofji Loki, na mestni slovenski dekliški šoli v Ljubljani in na deški ljudski šoli v Novem Mestu po 100 gld., mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani 200 gld., na šoli na Barju 50 gld., na Lichtenthurnovem zavodu 150 gld. itd., „Narodni šoli“ 200 gld., raznim dijaškim podpornim zavodom po 100 in 50 gld., kakor tudi dijaškima kuhinjama v Kranju in Novem Mestu po 50 gld. — Z a o b č e k o r i s t n e namene se je dovolila svota 16.560 gld., in sicer so bili mej drugimi obdarovani: ljubljanska prostovoljna požarna bramba 500 gld., ona na Breznici 80 gld., društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani 200 gld., v Novem Mestu, na Vrhniki in v St. Vidu pri Ljubljani po 50 gld., patriotičnemu gospejnemu pomočnemu in deželnemu pomožnemu društvu rudečega križa po 300 gld., ljudski kuhinji 100 gld., učiteljskemu društvu 100 gld., nemškemu planinskemu društvu skupno 1450 gld., za prazgodovinska izkopavanja 300 gld., podpornemu društvu pomožnih uradnikov 100 gld., muzejalnemu društvu 150 gld., podpornemu društvu tiskarjev 50 gld., za novo bolnico usmiljenih bratov v Kandiji 1000 gld., društvu za podporo odpuščenih kaznjencev v Ljubljani in Mariboru po 100 gld., nemškemu theatervereinu 1500 gld., socijalno-demokratičnemu delavskemu društvu 50 gld., premije za vinogradnike v krškem

okraju četrti obrok 2500 gld., raznim šolam in kmetijskim podružnicam po 50 do 100 gld., rokodelskemu društvu na Vrhniki za zidanje rokodelskega doma 500 gld., za popravo frančiškanske cerkve v Ljubljani 1000 gld., višji realki za nakup dveh seismografov 700 gld., donesek starostni hranilnici 3600 gld. i. dr. — Poleg tega se je v letih 1896 in 1897 izdalo še za razne dobrodelne namene 5955 gld.

(Redek slučaj.) Iz Preserja, 31. marca: Pri nas bili so v nedeljo dne 28. marnja od 10. ure dopoldne pa do 1/2 12 ure po noči rojeni trije pari dvojčkov, toraj v 14 urah 6 otrok. V prvem sta bila rojena 2 fantiča, v drugem 1 fant 1 dekle, v tretjem pa obe dekleti. Ako se vzame, da je bilo pri nas rojenih lansko leto 47, je številka letošnjega krsta že 27. — Pa tudi v Brazilijo gredo od nas ljudje, pa slabo pišejo nazaj. Tako sta popustila dva zakonska domovje in odšla tje na svoje lastne stroške. — Toda brezvestni agent jih je segnal vse skupaj v eno hišo in tam so bili vsi, ki so z družimi vred popotovali, skupaj zaprti. Nobeden se ni smel ganiti skozi 4 dni, dokler niso prišli grofje in so jih vsaki toliko vzeli, kolikor so jih potrebovali. To je toraj tisto, kar pravijo od dobrot Brazilije. In vsaki se je moral podpisati, da bo 3 leta delal grofu in ne bo ušel. Jeli ni to prava sužnjost? Ljudje, ne dajte se preslepiti raznim agentom in podagentom, ki Vas slepe: zastonj vožnjo boste imeli, vedite, da boste morali dva do trikrat je plačati z delom. In kakošno je to delo. Celi dan delati brez prenehleja. Pri petih osebah so trije čuvaji, ki jih priganjajo k delu. Gorje ti-stemu, ki hoče ubežati, na mestu je mrtev. Sklene se pisanje z opombo: Ne hodi v Brazilijo, ako ni-maš nikogar, da bi te čakal na obrežju in te sprejel v svoje varstvo, gotovo boš prodan. Odkupnina za enega človeka je, kakor se piše, do 150 gld., ka-tero svoto je moral tudi stric onih dveh zakonskih plačati, da jih je rešil iz „srečonesnega robstva bra-zilskih grofov“, ko je slučajno zvedel za njih osodo. —k.

(Novi društvi.) V Postojini se snuje, kakor čujemo, „katoliško mladeniško društvo“, v Mostah pri Ljubljani pa prostovoljno gasilsko društvo za domačo in sosedne občine.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 21. do 27. marca je bilo novorojenih 16; umrlo jih je 22 mej njimi za dušljivim kašljem 2, vratico 1, jetiko 6, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 12. Za infek-cioznimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za oslovskim kašljem 6.

(Goriške novice.) Goriški Slovenci so vložili priziv proti izvolitvi Verzeznassija, v kojem našte-vajo 82 slučajev nezakonitosti. Zares uzorne vo-litve. — Državno pravdnistvo je zaseglo zadnjo „Sočo“ in zadnjega „Primorca“ najbrže zato, ker eba lista sta v pravi luči osvitljevala dogodke po-vodom zadnjih volitev. — Po Goriškem se raznaša vest, da so že večkrat napadli maščuvani Lahi ne-kega duhovnika s kamenjem, palico in s cestnim prahom. To je pa že pobalinstvo. Javna varnost po zadnjih volitvah je padla pod ničlo. — Dekanijskim upraviteljem v Plumičelu je imenovan č. g. Kren, katehet na šolah č. mm. Uršulink.

(Koroške novice.) Misijon so imeli v Spod-njem Dravbergu. Vodili so ga čast. očetje Doljak, Verhovec in Walter družbe Jezusove. Ude-ležba je bila dobra, obhajanih nad 1600. — Pri koroški deželni hipotečni banki se je oglasilo dne 1. marca t. l. 441 prosilcev za posojila v skupnem znesku 1,836.430 gld. Dovolilo se je 269 prošnji-kom posojil 1,065.650 gld. — Beljaški Slovenci se zbirajo vsak torek zvečer v Brunerjevi gostilni v Beljaku, celovski Slovenci pa vsako sredo v hotelu pri Sandwirtu v Celovcu. Slovenski gostje z dežele so vsikdar dobro došli! — V Celovcu se napravi telefonska zveza. — Na Koroškem sedaj nikjer ni živinske kuge. — V Volšberku je prišel na kolodvoru delavec B. Schaden med dva vozeva, ko so potiskavali vlak. Vozova sta ga stisnila tako, da je takoj obležal mrtev. — V Celovcu se je ustrelil vojak 17. peš-polka, V. Cerovšek, in korporal 4. dež. brambenega polka, L. Sokol. — Misijon so imeli v Volšberku. — Velik požar je bil v Motnici. — V Pliberku je odstopil župan J. Herbst. Namesto njega so poša-dili na županski stol znanega nemškutarja gostilni-čarja Jožefa Metnica.

Društva.

(Citálnica ljubljanska) priredi svo-jim članom v soboto dne 3. aprila t. l. v mali dvo-rani družinski večer z malim, a jako zanimivim vspešdom. Začetek ob polu-9. uri zvečer. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

(Društvo rudečega križa.) Ker na dan 31. marca sklicani občni zbor ni bil sklepčen, zato se bode vršil drugi občni zbor dne 2. aprila ob 6. uri zvečer v mestni dvorani.

(Koroška c. kr. kmetijska družba.) Poročilu za leto 1896 povzamemo: Naša kmetijska družba je štela lani 49 podružnic, 11 častnih, 9 do-pisujočih in 2956 pravih udov. Poročilo opisuje, kaj se je lani storilo v posameznih gospodarskih stro-kah itd. Na kmetijski šoli je bilo 53 učencev. — Kmetijskih predavanj je bilo lani vkup 70, od teh 15 slovenskih (dr. E. Kramar). Znano je, kako potreben je gospodarski pouk posebno v naših časih. Zato je število teh poučnih, zlasti pa slo-venskih predavanj veliko premajhno! Samo za gospodarski pouk dobiva družba 3400 gld. podpore (za slovenskega potovalnega učitelja 700 gld.). In za ta veliki denar se je napravilo samo 70 po-učnih govorov, pri katerih je mnogokrat navzočih komaj 10 do 20 ljudij, ki dostikrat niti kmetovalci niso! J eden sam govor stane torej nad 48 gld.!! To je pa vendar preveč, za tako velike svote denarja bi se moralo pač napraviti kaj bolj-šega! Družba dobiva tako velikanske podpore od države, davkoplačevalci imajo zato pravico zahtevati, da se njih denar boljše porabi! Treba bode na prav-em mestu o tem spregovoriti krepko besedo! Skoda toliko denarja, če se ž njim kaj boljšega ne do-seže! — Kemično poskuševališče, katerega predstoj-nik je gospod dr. E. Kramar, je imelo v minule-m letu mnogo dela z raznimi preiskavami. — Druž-bin račun kaže, da je imela družba 106.491 gld. dohodkov in ravno toliko stroškov. Največ dohodkov daje družbi država in dežela z ogromnimi podpo-rami. S tolikim denarjem bi se moglo storiti za kmetijstvo veliko več, kakor stori družba. Od nje imajo le nekateri večji posestniki in pa družbini uradniki (z dobrimi plačami) dobiček, kmetijski stan pa tako rekoč nobenega! Treba bi bilo pri družbi mnogokaj preurediti! — Vse družbino premoženje iznaša vkup čistih 62.683 gld. „Mir“.

(Trgovska in obrtniška zbornica.) [Dalje.] „Prva kranjska izvozna pivovarna na Vrhniki poroča, da pride na Kranjskem pivo v steklenicah skoro izključno le v steklenicah s patentnimi zak-lepi v promet, in da je zahtevajo konsumenti skoro izključno le v takih steklenicah. Po mnenju te tvrdke je patentni zaklep, če je primerno zavaro-van, kakor pri njej, kjer se vsaka steklenica iz pivo-varne odda le plombirana, veliko primernejši, nego probkov zaklep, v vsakem slučaju pa mnogo čed-nejši. Tvrdka je opazila, da se je pivo v steklenicah s probkovim zaklepom 14 dni dlje v nepastevrira-nem stanju obdržalo. Krivdo manjše trpežnosti piva v zadnjem slučaju pripisuje temu, da je pri zakle-panju s probkami tudi pri največji previdnosti če tudi majhna infekcija s tujimi, vrenje proizvodujo-čimi snovmi skoro neizogibna.

Po poročilu pivovarne Ivan Perles obstaja na Kranjskem navada, da krčmarji in gostilničarji sami oskrbujejo napolnitev steklenic s pivom in je odda-jajo gostom, nasproti da pa prodajajo prosti obrti pivo v steklenicah s patentnimi zaklepi.

Tovarna za pivo J. Kosler & C. v Spod. Šiški želi, da naj bi se producentom piva napolnitev piva v steklenice in njegovo spečavanje tako v pravilno zaprtih kakor v takozvanih patentnih steklenicah dovolilo le v zabojih, obsegajočih najmanj 25 ste-klenic. Dalje pripominja k točki 4, da ni za pravi-lno zaprte steklenice zmatrati le onih, ki so s probkovim zamaškom na predpisan način zamašene, ampak tudi steklenice s takozvanim patentnim zak-lepom, če imajo čez zaklep kovinsk ali papirnat pasek tako pritrjen, da se steklenica ne more odpreti, ne da bi se poškodoval ta pasek. Posesnik neke za-loge s pivom meni, da je omenjeno resolucijo raz-lagati tako, da naj se napolnitev steklenic s pivom pridrži le krčmarskemu obrtu. Če bi se to zgodilo, bi se s tem na deželi koristilo le onim krčmarjem, ki imajo zajedno zaloge piva, dotim bi se večini ostalih krčmarjev škodovalo.

Zbornica pripominja, da so ta poročila v resnici primerna. Na Kranjskem napolnjujejo pivovarne in tudi zaloge piva steklenice s pivom in jih zatvorjene s takozvanimi patentnimi zaklepi spravljajo v promet.

7. Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnji Jan. Stoniča iz Koprivnika in Mart. Zentarja iz Strazišča za spregled redne doprinesbe sposobnostnega dokazila za mesarski obrt.

8. Zbornica je priporočala pri c. kr. dež. vladi prošnjo G. Perše-ta iz Metlike, da naj se mu dovo-ljena razprodaja podaljša za en mesec.

9. Pri c. kr. finančnem ravnateljstvu je zbor-nica podpirala prošnjo usnarja Jos. Rupnika iz Idrije za dobivanje denaturirane morske soli.

10. V smislu § 6. zakona z dne 26. dec. 1893 in deželnovaldnega razglaš z dne 28. dec. 1894 se je poročalo o podelitvi dopustil za zidarski, tesarski in kamnoseški obrt in sicer:

a) Na c. kr. okr. glavarstvu v Krškem, da naj se Juriju Jamškcu podeli dopustilo za zidarski obrt za sodni okraj radeški.

b) C. kr. okr. glavarstvu v Kočevju je pripo-ročala zbornica, da naj se Antonu Jakšiču iz Jak-šiča podeli zidarsko dopustilo za občino Kostel le potem, če zadosti postavnim zahtevam.

c) Pri c. kr. okr. glavarstvu v Radovljici je zbornica priporočala prošnjo Fr. Kocijančiča iz Noš za podelitev dopustila za kamnoseški obrt za poli-tični okraj radovljiški.

11. Zbornica je poročala na c. kr. okr. gla-varstvo v Ljubljani o povprečnih cenah za šotno steljo in za smleto šoto.

(Dalje sledi.)

Telegrami.

Dunaj, 31. marca.*) Snuje se krščanska slovanska ljudska stranka v smisln pastir-skega lista avstrijskih škofov. Posebni odsek izdeluje pravila. Liberalci s Kranjske in Dal-macije delajo težave. Posvetovanje se danes event. jutri zaključí.

Dunaj, 1. aprila. „Wiener Zeitg.“ ob-javlja zakon glede podaljšanja roka za vra-čevanje državnih posojil, ki so se povodom potresa dovolila ljubljanskim trgovcem in obrtnikom.

Dunaj, 1. aprila. V včerajšnji izvan-redni večerni seji občinskega sveta dunaj-skega je prebral podžupan dr. Lueger pismo župana Strobacha, v katerem naznanja, da z včerajšnjim dnem odlaga mesto župana dunajskega mesta. Dr. Lueger je nato na-glašal zasluge Strobahove mej tem časom in mu izrekel najprisrčnejšo zahvalo na nje-govem delovanju.

Belgrad, 1. aprila. Zatrjuje se, da se vrše pogajanja mej srbsko vlado in Vatika-nom glede sklepanja konkordata na podlagi onega, ki se je bil svojedobno sklenil s Črnogoro.

Cetinje, 1. aprila. Črnogorska prince-zinja Ana se je zaročila s princem Batten-berškim.

Carigrad, 1. aprila. Glasom zasebnih poročil se ceni število žrtev, padlih v ne-mirih pri Tokatu, nad 1000. Mej temi je mnogo katolikov in Grkov. Škoda, ki so jo provzročili napadovalci, je ogromna.

London, 1. aprila. Mohamedanski viri poročajo, da sta se združila na azijski turški meji dva oddelka ruske vojne. Cenijo jih na 90.000 mož. Turčija je prosila v Petrogradu pojasnila.

Carigrad, 1. aprila. V Erbalu novo klanje; podrobnosti niso znane.

Dogodki na Kreti.

Rim, 1. aprila. Mednarodno ladjevje straži grško-jonsko obrežje, da se ne bi spo-prijeli Turčija in Grška.

Rim, 1. aprila. Vstaši v Akrotiri so vjeli francoskega in laškega konzula in jih imajo za talnike.

Berolin, 1. aprila. Iz Petrograda se po-roča, da je bogat Grk poslal v Atene 6 in pol milijona frankov in obljubil doposlati jih še jedenkrat toliko, brž ko Grška napove vojsko.

Pariz, 1. aprila. Anglija ni zadovoljna s postopanjem velevlastij. Admirali poročajo, da nimajo dovolj sil. Položaj se je poostiril.

Carigrad, 1. aprila. Ruski admiral je brzojavil ruskemu poslanstvu, da mora Tur-čija nujno odzvati vojsko, če se hoče doseči na Kreti mir.

Atene, 1. aprila. „Agence Havas“ po-roča: Krečanski ubegliki so apelovali na velevlasti, naj v imenu humanitete prekličejo blokado Krete, ki preti ženam in otrokom s smrtjo vsled lakote.

London, 1. aprila. Turški parnik z brašnom za turške in evropske čete je na-padlo pri Milu, ko je pristal, kakih sto kre-čanskih ubežnikov in je pometalo vse brašno v morje.

Zofija, 1. aprila. Srbija, Bolgarija in Črna gora so sklenile za Rusijo skrivno zvezo. Če izbruhne grško-turška vojska in ob jednom vstaja v Macedoniji, poslane bodo balkanske države svojo vojsko v Macedo-

*) Ta brzojav je bil z Dunaja včeraj odposlan ob treh popoldne, došel je v Ljubljano ob 4. uri 50 minut, dostavil se nam je ob šestih zvečer. Kje je vzrok tej počasnosti, nam ni znano.

